

Crna Gora
Ministarstvo evropskih poslova

**XXII POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA
U OKVIRU PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U
EVROPSKU UNIJU**
za period jul - decembar 2024. godine

Podgorica, april 2025. godine

S a d r Ź a j:

REZIME

1. Informacija o obavezama izvršenim u kontekstu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i napretku ostvarenom u pregovorima
 - 1.1. Napredak Crne Gore u pregovaračkom procesu
 - 1.1.1. Poglavlja pravne tekovine EU
 - 1.1.2. Pregovori u pregovaračkim poglavljima 23 i 24
2. Politički dijalog Crne Gore sa Evropskom unijom
3. Osvrt na Deklaraciju sa preporukama Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje

REZIME

Na osnovu Rezolucije o načinu, kvalitetu i dinamici procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, koja je usvojena 27. decembra 2013. godine, urađen je XXI polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, kojim Vlada redovno šestomjesečno informiše Skupštinu o aktivnostima realizovanim u ovom procesu. Prema Rezoluciji, Skupština na sjednicama redovnih zasijedanja razmatra polugodišnje izvještaje o toku procesa evropske integracije Crne Gore, a ustaljena je i praksa da isti bude prethodno predmet pažnje skupštinskog Odbora za evropske integracije. Dvadeset drugi po redu polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju odnosi se na period jul - decembar 2024. godine

U izvještajnom periodu, Vlada je 5. septembra 2024. godine usvojila Drugi prilog Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori 2024. koji se odnosi na period od 1. aprila do 1. septembra 2024. godine, koji je nakon toga preveden i poslat Evropskoj komisiji.

Crna Gora je, nakon dobijanja pozitivnog Izvještaja o realizaciji privremenih mjerila za poglavlja 23 i 24, ušla u završnu fazu pregovora za članstvo u EU, i time su se stvorili uslovi za intenziviranje diplomatskih razgovora o ispunjenju završnog mjerila za poglavlje 31 - Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika. Nakon obavljenih konsultacija, Crna Gora je 27. septembra 2024. godine obavijestila Sjedinjene Američke Države verbalnom notom o namjeri da raskine sporazum. Evropska komisija je 1. oktobra obaviještena da je Crna Gora praktično izašla iz Sporazuma, i EK smatra da je time Crna Gora ispunila preostalo mjerilo u poglavlju 31.

Nastavljene su aktivnosti na realizaciji obaveza koje proističu iz pregovora o članstvu Crne Gore u Evropskoj uniji i generalno iz procesa evropske integracije. Održani su redovni sastanci pododbora u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te je sedamnaesti Pododbor za poljoprivredu i ribarstvo (uključujući i bezbjednost hrane) održan 15. oktobra 2024. godine u Podgorici.

Imajući u vidu naprednu fazu pregovora, u decembru 2024. godine predsjednik Vlade je predvodio crnogorsku delegaciju na Međuvladinoj konferenciji između Crne Gore i Evropske komisije. Na konferenciji je **Crna Gora je privremeno zatvorila tri pregovaračka poglavlja: 7 – Pravo intelektualne svojine, 10 – Informatičko društvo i mediji i 20 – Preduzetništvo i industrijska politika.**

Tokom izvještajnog perioda, kada je u pitanju politički dijalog Crne Gore i Evropske unije, u Crnoj Gori je održan susret predstavnika Evropske komisije (DG NEAR) i Vlade Crne Gore (22. i 23. avgusta 2024. godine). **Sastanak XXII Parlamentarnog odbora Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje** je održan 31. oktobra 2024. godine u Podgorici.

Dodatno, najviši zvaničnici Crne Gore imali su niz aktivnosti i sastanaka u oblasti evropskih integracija. Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović sastao se sa (tadašnjim) predsjednikom Evropskog savjeta Šarlom Mišelom 3. jula 2024. godine u Briselu, zatim

se 3. decembra 2024. godine, sastao se sa predsjednikom Evropskog savjeta Antoniom Koštom, visokom predstavnicom za vanjske poslove i bezbjednosnu politiku Kajom Kalas i evropskom komesarkom za susjedstvo i proširenje Martom Kos. Predsjednik Crne Gore sastao se sa predsjednicom Evropske komisije Ursulom von der Lajen tokom njene posjete Crnoj Gori 26. oktobra 2024. godine.

U okviru radne posjete Briselu 18 - 20. novembra 2024. godine, predsjednik Vlade Crne Gore Milojko Spajić je imao radni ručak sa predsjednicom EK Ursulom von der Lajen. Tokom ove posjete, premijer Spajić se sastao i sa (tadašnjim) komesarom za proširenje Oliverom Varheljijem i komesarom za odbranu i svemir Andriusom Kubulijusom.

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović je učestvovao na sastanku „Grupe prijatelja zemalja Zapadnog Balkana“ koji je održan na marginama Generalne skupštine UN, 23. septembra 2024. godine u Njujorku.

Ministarka evropskih poslova Maida Gorčević učestvovala na sastanku Savjeta za opšte poslove – GAC, 24. septembra 2024. godine, kada su po prvi put prisustvovali predstavnici zemalja Zapadnog Balkana.

Važno je istaći da su usvajanjem Reformske agende, prioritetne mjere u oblasti digitalne i zelene tranzicije usklađene su sa Zelenom agendom za Zapadni Balkan iz 2020. godine. Učešćem na najvećoj svjetskoj konferenciji o klimatskim promjenama, COP29, održanoj u novembru prošle godine, Crna Gora je dodatno potvrdila svoju posvećenost globalnim klimatskim ciljevima i saradnji u borbi protiv klimatskih promjena.

.

1. INFORMACIJA O OBAVEZAMA IZVRŠENIM U KONTEKSTU SPROVOĐENJA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU I NAPRETKU OSTVARENOM U PREGOVORIMA

Vlada je 5. septembra 2024. usvojila **II Prilog Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori 2024**, koji se odnosi na period 1. april – 1. septembar 2024. godine, koji sadrži detaljan prikaz stanja u pregovorima u oblasti političkih i ekonomskih kriterijuma, reforme javne uprave i stanje u pogledu preuzimanja obaveza iz članstva u 33 pregovaračka poglavlja pravne tekovine EU. Prilog je 9. septembra 2024. dostavljen Evropskoj komisiji.

Sedamnaesti **Pododbor za poljoprivredu i ribarstvo** (uključujući i bezbjednost hrane) održan je 15. oktobra 2024. godine u Podgorici, u hibridnom formatu. Sastanak je pružio priliku za ocjenu godišnjeg napretka i pregleda aktivnosti sprovedenih u okviru pregovaračkih poglavlja 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj, 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika, te 13 – Ribarstvo.

U vezi s pregovaračkim poglavljem 11, pohvaljen je intenzivan rad na pripremi Implementacionog plana za uspostavljanje Integrisanog administrativnog i kontrolnog sistema (IAKS) i Agencije za plaćanja, dokumenta od suštinskog značaja za zatvaranje ovog poglavlja. Kada je riječ o pregovaračkom poglavlju 12, istaknuta je kontinuirana transpozicija i implementacija pravne tekovine Evropske unije. Takođe, u okviru pregovaračkog poglavlja 13, pohvaljeno je usvajanje Strategije razvoja sektora ribarstva za period 2024–2029, zajedno s Akcionim planom za prenošenje, implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU, kao i donošenje Zakona o organizovanju tržišta u ribarstvu i akvakulturi. Ovaj zakon predstavlja jedan od četiri ključna zakona potrebna za ispunjenje prvog završnog mjerila, odnosno zatvaranje ovog pregovaračkog poglavlja.

1.1. Napredak Crne Gore u pregovaračkom procesu

U oblasti **reforme javne uprave**, Vlada je 04. 07. 2024. godine usvojila Izvještaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme javne uprave 2022-2026, za 2023. Glavni nalazi monitoringa pokazuju da aktivnosti nijesu realizovane planiranom dinamikom te da je potrebno uložiti dodatne napore kako bi se poboljšao stepen implementacije mjera iz ovog Akcionog plana. Na istoj sjednici, Vlada je usvojila Izvještaj o finansijskoj podršci reformi javne uprave za 2023. Podrška sprovođenju Strategije reforme javne uprave 2022-2026 i Programa reforme upravljanja javnim finansijama 2022 – 2026 obezbijedena je kroz IPA III odnosno Program sektorske budžetske podrške (SBP) koji je definisan Akcionim dokumentom - EU za reformu javne uprave. Predmetni izvještaj sadrži zbirnu tabela indikatora učinka za isplatu varijabilnih tranši, s presjekom stanja do 01. 06. 2024. godine.

Pored navedenog, Vlada je 11. 07. 2024. godine usvojila Izvještaj o sprovođenju Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026. za 2023. godinu s Predlogom akcionog plana za period 2024-2026. Glavni nalazi monitoringa za 2023. godinu, u odnosu na Akcioni plan 2022-2023 ukazuju na to da su se u prethodnoj godini aktivnosti realizovale usporenom dinamikom, što pokazuju podaci da svega 25% indikatora imaju pozitivan trend, dok je 20% aktivnosti u potpunosti realizovano. Takođe, Vlada je 15. 11. 2024. godine usvojila Izvještaj o sprovođenju Strategije digitalne

transformacije 2022–2026 za 2023. s pratećim Akcionim planom za 2024–2025. Ovim dokumentom se planiraju konkretne aktivnosti za nastavak digitalizacije usluga i procesa. Nadalje, na istoj sjednici usvojen je i Izveštaj o primjeni Uredbe o izboru predstavnika NVO u radna tijela organa uprave i sprovođenju javnih rasprava koji predstavlja važan segment reforme javne uprave usmjeren na transparentnost i participativnost.

U pogledu rada Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije, na četvrtoj sjednici II saziva Koordinacionog tijela, koja je održana 05. 07. 2024. godine, razmatran je projekat implementacije *e-Walleta* i projekat *BEST-Public service*, kao i Plan rasta za Zapadni Balkan za period 2024-2027, koji predstavlja ključni okvir za regionalni razvoj i saradnju, sa posebnim fokusom na Reformsku agendu za Crnu Goru. Takođe, Vlada je 10. 10. 2024. usvojila Informaciju o formiranju novog saziva Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije čime je obnovljen međuresorni mehanizam za nadzor i ubrzanje digitalizacije javnog sektora. Sjednica III saziva Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije održana je 25. 10. 2024. godine na kojoj je razmatran Akcioni plan Strategije digitalne transformacije za period 2024–2025, kao putokaz za buduće aktivnosti, kao i modernizacija javne uprave kroz razvoj e-usluga i unapređenje interoperabilnosti. Javni poziv za Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem objavljen je 10. 09. 2024. godine na sajtu eUprave (www.euprava.me). Javni poziv za poslodavce iz privatnog i javnog sektora, koji obavljaju djelatnost na teritoriji Crne Gore, objavljen je 10. septembra 2024. godine i bio je otvoren do 16. 10. 2024. godine.

Vlada je 01. 11. 2024. usvojila Informaciju o uspostavljanju Jedinствene kontakt tačke (JKT) za usluge, u skladu s zahtjevima EU Direktive o uslugama što omogućava da svi postupci za osnivanje i poslovanje privrednih subjekata budu dostupni elektronski na jednom mjestu, a predstavlja i ispunjenje jedne od obaveza Crne Gore za pristupanje EU. Takođe, Vlada je 15. 11. 2024. usvojila Informacije povodom održanog Dvanestog sastanka Posebne grupe za reformu javne uprave između Crne Gore i EU (PAR). Cilj ovog sastanka jeste unapređenja dijaloga o javnoj upravi i upravljanju javnim finansijama. Tokom sastanka usaglašeni su zajednički operativni zaključci, čime je postavljena jasna mapa puta za naredne korake u reformskom procesu.

Vlada je 26. 12. 2024. je usvojila Informaciju o implementaciji Informacionog sistema za elektronsko upravljanje dokumentima i upravljanje procesom elektronskih sjednica Vlade.

1.1.1. Poglavlja pravne tekovine EU

U okviru **pregovaračkog poglavlja 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga**, Vlada je 1. novembra 2024. usvojila Informaciju o uspostavljanju Jedinствene kontakt tačke (JKT). JKT portal je u potpunosti operativan od 25. juna 2024. (www.psc.gov.me). Cilj JKT-a je olakšati pokretanje poslovanja i pristup tržištu usluga u Crnoj Gori, čime se doprinosi stvaranju transparentnijeg i konkurentnijeg poslovnog okruženja. Vlada je 19. decembra 2024. utvrdila Predlog zakona o uređenju prostora i Predlog zakona o izgradnji objekata, važnih za usklađivanje sa evropskim zakonodavstvom u oblasti profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 4 – Sloboda kretanja kapitala**, Skupština je 10. decembra 2024. donijela Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama („Sl. list CG“ broj

119/24) kojim se uređuje način utvrđivanja, uvođenja, primjene i ukidanja međunarodnih i nacionalnih restriktivnih mjera u odnosu na države, kao i fizička i pravna lica, subjekte i tijela. Takođe, Vlada je 8. novembra 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o svojinsko-pravnim odnosima, koji je relevantan zakon za prvo završno mjerilo. Nadalje, Vlada je 12. decembra 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu, koji je relevantan za drugo završno mjerilo. Dodatno, Vlada je 26. decembra 2024. utvrdila Predlog zakona o igrama na sreću koji je važan za treće završno mjerilo, a s kojim će se stvoriti osnova za dalje jačanje mjera protiv pranja novca i finansiranja terorizma u crnogorskom sektoru igara na sreću.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 7 – Pravo intelektualne svojine**, u cilju potpunog usklađivanja sa pravnom tekovinom EU u dijelu autorskih i srodnih prava, Skupština je 10. oktobra 2024. donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima („Sl. list CG 100/24“). Crna Gora je donošenjem ovog zakona u potpunosti ispunila drugo završno mjerilo u okviru poglavlja 7. Takođe, Vlada je 10. oktobra 2024. u sklopu Informacije o ispunjenju završnih mjerila u oblastima pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračka poglavlja 7 – Pravo intelektualne svojine, 10 – Informatičko društvo i mediji, 20 – Industrijska politika i preduzetništvo i 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika usvojila Završni izvještaj o poglavlju 7 – Pravo intelektualne svojine, kojim je konstatovano da Crna Gora smatra da je ispunila završna mjerila i time ispunila uslove za privremeno zatvaranje pregovaračkog poglavlja 7. **Poglavlje je privremeno zatvoreno 16. decembra 2024. na Međuvladinoj konferenciji koja je održana u Briselu.**

U okviru pregovaračkog **poglavlja 9 – Finansijske usluge**, u kontekstu prvog završnog mjerila, Vlada je 4. jula 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija. Nakon što su na nivou EU usvojene nove direktive, u cilju dalje harmonizacije su pripremljene izmjene i dopune Zakona kojim će se dodatno unaprijediti regulatorni okvir Crne Gore u ovoj oblasti. Na istoj sjednici Vlada je utvrdila i Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o stečaju i likvidaciji banaka. Predloženim Zakonom se vrši unapređenje regulatornog okvira iz oblasti stečaja i likvidacije kreditnih institucija u pravcu njegovog dodatnog usklađivanja sa regulatornim okvirom Evropske unije, kao i ostvaruje veća zaštita budžetskih i drugih javnih sredstava. Vlada je 26. decembra 2024. godine utvrdila Predlog Zakona o finansijskim konglomeratima koji je predložen u cilju ispunjenja preuzetih obaveza u postupku pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, vezanih za ovo pregovaračko poglavlje.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 10 – Informatičko društvo i mediji**, Vlada je 14. septembra 2024. godine utvrdila Zakon o elektronskim komunikacijama koji je usklađen sa Evropskim zakonikom elektronskih komunikacija čime su se, zajedno sa ranije usvojenim setom medijskih zakona, stekli uslovi za ispunjenje prvog završnog mjerila u ovom poglavlju. Savjet Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (EKIP) je 25. septembra 2024. započeo proceduru za izbor novog izvršnog direktora na mandat od četiri godine, čime se obezbjeđuje nezavisnost, transparentnost i funkcionalnost regulatora za elektronske komunikacije.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj**, Skupština je 17. decembra 2024. godine donijela Zakon o organskoj proizvodnji. Njime se uređuju uslovi

za organsku proizvodnju, uključujući označavanje i oglašavanje, promet, uvoz i izvoz organskih proizvoda, kao i procese kontrole i sertifikacije. Pored toga, bavi se zvaničnim kontrolama i drugim važnim pitanjima u vezi sa organskom proizvodnjom.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 13 – Ribarstvo**, Skupština je 30. avgusta 2024. godine donijela Zakon o organizaciji tržišta u ribarstvu i akvakulturi. Ovim Zakonom definiše se način organizacije proizvođača u sektoru ribarstva i akvakulture, tržišni standardi za proizvode iz ovih oblasti, kao i informacije namijenjene potrošačima. Usvajanje ovog Zakona, direktno doprinosi ispunjenju prvog završnog mjerila, odnosno zatvaranju pregovaračkog poglavlja.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 14 – Saobraćajna politika** pripremljen je i usaglašen Predlog zakona o željeznici i u novembru 2024. dostavljen na mišljenje Evropskoj komisiji. Evropska komisija je dostavila komentare u decembru 2024. godine i trenutno se radi se na usaglašavanju teksta zakona. Odredbama novog Zakona o željeznici biće ispunjena dva od ukupno četiri završna mjerila za pregovaračko poglavlje 14.

Projekat rekonstrukcije zajedničke granične stanice u Bijelom Polju koji je finansiran iz IPA sredstava završen je u septembru 2024. godine. U cilju stvaranja uslova za potpuno funkcionisanje zajedničke željezničke stanice neophodno je potpisivanje odgovarajućih protokola između Crne Gore i R. Srbije, koje će uslijediti nakon izmjena međudržavnog sporazuma.

Pripremljen je Predlog zakona o zaštiti mora od zagađenja sa pomorskih objekata, koji je dostavljen Sekretarijatu za zakonodavstvo na mišljenje. Zakon je pripremljen uz podršku EMSA-e, a kroz isti je prenijeta konsolidovana verzija MARPOL Konvencije iz 2020, kao i sljedeća EU legislativa: Direktiva 2005/35/EZ o zagađenju mora sa brodova i uvođenju sankcija za prekršaje, Regulativa (EU) broj 1257/2013 o recikliranju brodova, Regulativa (EZ) broj 782/2003 o zabrani organokositrenih spojeva na brodovima, Regulativa (EU) broj 530/2012 o ubrzanom postupnom uvođenju zahtjeva za dvostrukom oplatom ili ekvivalentnih projektnih zahtjeva za tankere za ulje s jednostrukom oplatom, Direktiva 2009/20/EZ o osiguranju brodovlasnika za pomorske tražbine i Direktiva (EU) 2016/802 o smanjenju sadržaja sumpora u određenim tečnim gorivima i Direktiva (EU) 2019/883 o lučkim uređajima za prihvatanje brodskog otpada, izmjeni Direktive 2010/65/EU i stavljanju izvan snage Direktive 2000/59/EZ.

Uspješno je završena implementacija NMSW i druge faze VTMS-a. NMSW je počeo sa radom u avgustu 2024, dok VTMS druga faza počela sa radom krajem decembra 2024. godine. Paralelno sa implementacijom NMSW-a, dononijet je i Pravilnik o načinu najave dolaska broda u luku i odlaska broda iz luke („Sl. list CG“, broj 102/24), za potrebe implementacije NMSW i primjene EU legislative u nacionalno zakonodavstvo.

U oblasti vazdušnog saobraćaja nastavljeno je sa usklađivanjem pravne tekovine u oblasti vazdušnog saobraćaja i ispunjavanja obaveza iz četvrtog završnog mjerila donošenjem: Pravilnika o izmjenama i dopuni Pravilnika o obavještanju, analiziranju i praćenju (*follow-up*) događaja u civilnom vazduhoplovstvu („Sl. list CG“, broj 64/24), Pravilnika o izmjenama i dopuni Pravilnika o zajedničkom korišćenju vazdušnog prostora i operativne procedure za izbjegavanje sudara u vazduhu („Sl. list CG“, broj 71/24), Pravilnika o izmjenama i dopuni Pravilnika o obavještanju, analiziranju i praćenju (*follow-up*) događaja u civilnom vazduhoplovstvu („Sl. list CG“, broj 64/24) kao i Pravilnika o izmjenama i dopuni Pravilnika o zajedničkom korišćenju vazdušnog prostora i operativne procedure za izbjegavanje sudara u vazduhu („Sl. list CG“, broj 71/24).

Vlada je 6. juna 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazдушnom saobraćaju, koji se nalazi u skupštinskoj proceduri.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 15 – Energetika**, Vlada je 8. novembra 2024. utvrdila Predlog zakona o mjerama sigurnosti pri istraživanju i proizvodnji ugljovodonika. U vezi sa ispunjenjem prvog mjerila za zatvaranje, Skupština je 10. decembra 2024. donijela Zakon o sigurnosti snabdijevanja naftnim derivatima („Sl. list CG“, broj 119/24). U cilju usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa Paketom za integraciju tržišta električne energije, a u kontekstu ispunjenja drugog završnog mjerila, Vlada je 5. decembra 2024. utvrdila Predlog zakona o energetici, koji je 13. decembra 2024. dostavljen Skupštini na usvajanje. Takođe, u decembru 2024. godine, nacrt Nacionalnog energetskeg i klimatskog plana je dostavljen Sekretarijatu Energetske zajednice.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 16 – Porezi**, u kontekstu prvog završnog mjerila, Skupština je 26. septembra 2024. godine donijela Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost, koji je dio Fiskalne strategije Crne Gore za period od 2024. do 2027, kojim se želi postići reforma snižene stope PDV-a, kao i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama koji je dio Fiskalne strategije Crne Gore za period od 2024. do 2027, kojim se predlaže uvođenje akcize na mirna vina čija visina bi iznosila 25 eura po hektolitr u cilju usaglašavanja važećeg Zakona s odredbama Direktive 2003/96 o restrukturiranju okvira Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije. Vlada je 19. decembra 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji, kojim se stvara dobar pravni osnov za razvijanje sistema razmjene informacija između nadležnih organa država članica EU i drugih država koji će doprinijeti jačanju nacionalnih poreskih sistema i poboljšanju naplate poreza.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 17 – Ekonomska i monetarna unija**, u kontekstu trećeg završnog mjerila, Skupština je 17. decembra 2024. donijela Fiskalnu strategiju Crne Gore za period 2024-2027. Na temelju ekonomske politike Crne Gore, strateških opredjeljenja i kriterijuma fiskalne odgovornosti, Fiskalnom strategijom prezentovani su ciljevi fiskalne politike, mjere i aktivnosti za postizanje tih ciljeva i makroekonomske i fiskalne projekcije u periodu 2024-2027. Vlada je 19. septembra 2024. usvojila Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period od 2024. do 2027.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 18 – Statistika**, Skupština je 31. avgusta 2024. donijela Zakon o popisu poljoprivrede za 2024. („Sl. list CG“, broj 77/24). U kontekstu definisanja nadležnosti i razvoja statistike, Vlada je 28. novembra 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, čime se doprinosi ispunjavaju prvog završnog mjerila.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje**, Vlada je 18. jula 2024. usvojila Plan implementacije programa „Garancija za mlade“ 2024-2026. Usvajanje Plana će omogućiti dostupnost sredstava iz Operativnog programa za zapošljavanje i socijalnu politiku 2024-2027, kao i početak realizacije Pilot faze programa „Garancija za mlade“ koja je predviđena za period 2025-2026. u tri odabrane opštine Ulcinj, Bijelo Polje i Nikšić. Kroz ugovor o nabavci opreme „Unapređenje IT infrastrukture i novi informacioni sistem ZZZCG“ (dva ugovora o nabavci opreme za ZZZCG)

nastavljene su aktivnosti na razvoju novog Informacionog sistema Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Aktivnost je direktno povezana sa trećim završnim mjerilom u ovom poglavlju.

U okviru **poglavlja 20 – Preduzetništvo i industrijska politika**, u pogledu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, odnosno Direktivom 2011/07/EU o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u komercijalnim transakcijama, Skupština je 19. oktobra 2024. donijela Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza („Sl. list CG“, broj 113/24). Nakon što je u drugoj polovini 2024. iniciran proces transformacije Investiciono razvojnog fonda Crna Gore u Razvojnu banku Crne Gore, Skupština je 9. oktobra 2024. donijela Zakon o Razvojnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“, broj 99/24). Razvojna banka Crne Gore je registrovana 31. decembra 2024. Vlada je 26. septembra 2024. usvojila Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, za čiju implementaciju za 2024. je obezbijedeno 2,3 miliona eura iz sredstava Ministarstva ekonomskog razvoja i Instrumenta za pretpristupnu pomoć – IPA III. Takođe, Vlada je 10. oktobra 2024. u sklopu Informacije o ispunjenju završnih mjerila u oblastima pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračka poglavlja 7 – Pravo intelektualne svojine, 10 – Informatičko društvo i mediji, 20 – Industrijska politika i preduzetništvo i 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika usvojila Završni Izvještaj o poglavlju 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, kojim je konstatovano da Crna Gora smatra da je ispunila završno mjerilo i time stekla uslove za privremeno zatvaranje pregovaračkog poglavlja 20. **Poglavlje je privremeno zatvoreno 16. decembra 2024. na Međuvladinoj konferenciji koja je održana u Briselu.**

U okviru **pregovaračkog poglavlja 21 – Trans-evropske mreže**, Vlada je 18. jula 2024. usvojila Strategiju bezbjednosti saobraćaja na putevima 2024-2030, sa dvogodišnjim Akcionim planom 2024-2025, kojim su definisane aktivnosti i odgovornosti Koordinacionog tijela, a očekuje se da će uskoro biti predložen model za upravljanje bezbjednošću saobraćaja na putevima. Ministarstvo unutrašnjih poslova nadležno je za formiranje ovog tijela.

U okviru **poglavlja 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata** u izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti na izradi prvog nacrtu Akcionog plana uz koordinaciju imenovanih osoba za pojedinačne podoblasti, a uz učešće članova radne grupe i ekspertsku podršku projekta PPF sa NIPAK-om. Nakon finalizacije prvog nacrtu Akcionog plana, isti je predstavljen na sjednici pregovaračke radne grupe (PRG) koja je održana 25. oktobra 2024. Ujedno je predstavljena i Metodologija za samoprocjenu ispunjavanja preduslova (*enabling conditions*), Studija o broju i opsegu programa, te Program obuke na temu kohezije politike. Nakon dobijenih komentara od članova PRG i finalizacije teksta, prvi nacrt AP je dostavljen Evropskoj komisiji na komentare 8. novembra 2024, dok je EK dostavila komentare 19. decembra 2024. Takođe, u saradnji sa resornim ministarstvima, pripremljena je prva samoprocjena ispunjenosti 20 preduslova u okviru ovog poglavlja, odnosno 4 horizontalna i 16 tematskih, koji će takođe biti upućeni zajedno sa Akcionim planom EK.

U okviru **poglavlja 25 – Nauka i istraživanje**, Vlada je 28. decembra 2024. utvrdila Predlog zakona o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija kao i Predlog zakona o o izmjenama i dopunama Zakona o inovacionoj djelatnosti.

U okviru **poglavlja 26 – Obrazovanje i kultura**, Vlada je 15. avgusta 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju kao i Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem. Dodatno, Vlada je 26. decembra 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene**, Vlada je 5. decembra 2024. usvojila Sedmi polugodišnji izvještaj o realizaciji završnih mjerila u poglavlju 27, koji obuhvata period mart – avgust 2024. Od 251 obaveze koje su predviđena Akcionim planom, realizovano je njih 122, što predstavlja 48% ukupne realizacije. Od oktobra 2024. godine, primjenjuje se zabrana upotrebe plastičnih kesa u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. list CG“, br. 34/24, 92/24). Neuređeno odlagalište "Mislov do" u Nikšiću zatvoreno je 17. decembra 2024. godine.

Vlada je 1. novembra 2024. donijela Strategiju za smanjenje rizika od katastrofa za period 2025-2030. sa Akcionim planom za 2025-2026. godinu, koja obuhvata i radijacione i nuklearne nesreće. Glavni cilj Strategije je sprovođenje aktivnosti na prevenciji i smanjenju rizika od katastrofa i jačanju otpornosti na pojavu novih rizika, kao i jačanje kapaciteta društva i državnih/lokalnih institucija u odgovoru na različite vrste prirodnih i od strane čovjeka izazvanih katastrofa, sa posebnim akcentom na ranjive grupe i rodnu odgovornost. Takođe, Vlada je 19. decembra 2024. donijela Program monitoringa površinskih i podzemnih voda za 2025. godinu.

U okviru pregovaračkog poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene, u saradnji sa Eko-fondom i Agencijom za zaštitu životne sredine, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera (MERS) je pokrenulo projekat Arhus Karavan koji je trajao od 1. do 16. jula 2024, prilikom koje su obidene sve jedinice lokalnih samouprava u Crnoj Gori, a održane su prezentacije i edukacije sa ciljem promocije novog Zakona o upravljanju otpadom, a od oktobra 2024. godine primjenjuje se zabrana upotrebe plastičnih kesa u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. list CG“, broj 34/24, 92/24).

Vlada je 1. novembra 2024. usvojila Strategiju za smanjenje rizika od katastrofa za period 2025-2030. s predlogom Akcionog plana za 2025-2026¹. Vlada je 19. decembra 2024. donijela Program monitoringa površinskih i podzemnih voda za 2025. godinu.

Vlada je 5. decembra 2025. usvojila Sedmi polugodišnji izvještaj o realizaciji završnih mjerila u poglavlju 27, koji obuhvata period mart - avgust 2024, Vlada je usvojila 5. decembra 2024. Od 251 obaveze koje su predviđena Akcionim planom, realizovano je njih 122, što predstavlja 48% ukupne realizacije.

U okviru **poglavlja 28 – Zaštita potrošača i zdravlja**, Vlada je 12. decembra 2024 utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja i donijela Strategiju za poboljšanje kvaliteta zdravstvene zaštite i bezbjednost pacijenata 2025–2028, uz Akcioni plan 2025–2026, kojim se pokazuje opredijeljenost za unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite i bezbjednosti cijelog zdravstvenog sistema, sa ciljem obezbjeđenja veće dostupnosti i uspješnosti liječenja, boljih uslova rada i, prije svega, veće sigurnosti pacijenata. Takođe, Vlada je 26. decembra 2024 donijela Nacionalnu strategiju razvoja digitalnog zdravlja 2024-2028,

¹ Od značaja i za poglavlje 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika

sa Akcionim planom za period 2024-2025. Strategija predviđa niz mjera i inicijativa koje će zdravstveni sistem učiniti modernijim, efikasnijim i dostupnijim građaninu.

U okviru **poglavlja 29 – Carinska unija**, u Crnoj Gori je od 9. septembra 2024. otpočela nacionalna primjena Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS) u pet carinskih ispostava, a od 1. oktobra 2024. godine na cijelom carinskom području Crne Gore.

Uprava carina (UC) je usvojila Poslovnu strategiju za period 2024-2026, sa Akcionim planom koja predstavlja osnovni strateški dokument, na kojem će se zasnivati razvoj carinske službe u trogodišnjem periodu pripreme za punopravno članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji. UC je izradila Program rada – IT Strategija 2024 – 2026 koji postavlja jasne prioritete za razvoj i implementaciju IT rješenja koja podržavaju ključne poslovne aktivnosti Uprave carina i predstavlja sredstvo za podršku implementaciji Carinskog zakona, u pogledu razvoja i implementacije elektronskih sistema, usklađenih sa odgovarajućim sistemima država članica Evropske unije. Programom su planirani rokovi, kao i izvori i iznosi neophodnih finansijskih sredstava za implementaciju i održavanje IT sistema.

Vlada je 15. novembra 2024. donijela Program trgovinskih olakšica 2024-2026 s okvirnim Akcionim planom koji predstavlja sveobuhvatnu inicijativu koja ima za cilj unapređenje efikasnosti, efektivnosti i lakoće prekogranične trgovine. Programom je utvrđena zajednička agenda za sve nadležne organe u oblasti trgovinskih olakšica.

Vlada je 19. decembra 2024. donijela Uredbu o Carinskoj tarifi za 2025. godinu („Sl. list CG“, broj 126/24), kojom je izvršeno usklađivanje nomenklature carinske tarife sa Kombinovanom nomenklaturom Evropske unije za 2025. godinu (Regulativa Komisije br. 2024/2522) i koja se primjenjuje od 1. januara 2025².

Vlada je 15. novembra 2024. utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju izmjena i dopuna 23 – 39 Carinske Konvencije o međunarodnom prevozu robe na osnovu isprava za MDP (karneta TIR) (Konvencija TIR, 1975). Predlog zakona se odnosi na izmjene i dopune koje su usvojene u skladu sa čl. 59 i 60 Konvencije TIR i iste su stupile na snagu u periodu od 7. novembra 2003. do 25. juna 2022. Predlog zakona je u skupštinskoj proceduri³.

U cilju provjere ispunjenosti uslova za pristupanje Crne Gore Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku, u periodu 14 - 16. januara 2025. održana je pre-monitoring misija Evropske komisije koju su činili predstavnici DG TAXUD i predstavnici članica Konvencije iz Mađarske, Francuske, Italije, Austrije, Češke i Turske. Pre-monitoring misija posjetila je UC, Carinsku ispostavu Debeli brijeg – granični prelaz sa Hrvatskom, Carinsku ispostavu Terminal Podgorica, kojom prilikom je pozitivno ocijenjena spremnost i stručnost carinskih službenika za implementaciju NCTS.

U cilju jačanja administrativnih kapaciteta Uprave carina, u skladu sa zaključkom Vlade br.10-100/24-4818/2 od 12. septembra 2024, Uprava carina je izradila Kadrovski plan za 2024. godinu, koji je Vlada usvojila 30. oktobra 2024. Navedenim Planom za 2024. godinu u Upravi carina planirano je zapošljavanje ukupno 27 izvršilaca na neodređeno (u carinarnicima, carinskim ispostavama, filijalama, kao i u sektorima, službama i odjeljenjima Uprave carina) u cilju kontinuiranog i efikasnog obavljanja poslova u naprijed navedenim organizacionim jedinicama Uprave. UC je, preko organa nadležnog za upravljanje kadrovima, pokrenula postupak popunjavanja navedenih pozicija, putem javnih i internih oglasa predviđenih Kadrovskim planom. Procedure su u toku.

² Od značaja i za poglavlje 30 – Vanjski odnosi

³ Od značaja i za poglavlje 30 – Vanjski odnosi

U okviru **pregovaračkog poglavlja 30 – Vanjski odnosi** Crna Gora je potvrdila sva četiri do sada potpisana Sporazuma koji proizilaze iz Berlinskog procesa, i to: Sporazum o priznavanju kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja na Zapadnom Balkanu, Sporazum o slobodi kretanja na Zapadnom Balkanu sa ličnom kartom, Sporazum o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini. Sva tri pomenuta sporazuma su stupila na snagu za sve ugovorne strane, dok su za Crnu Goru stupili na snagu 23. februara 2024. Takođe, CEFTA Sporazum o priznavanju stručne kvalifikacije medicinskih sestara opšte njege, doktora veterinarske medicine, farmaceuta i babica za Crnu Goru je stupio na snagu 21. avgusta 2024, ali ne i za sve ugovorne strane (u skladu sa članom 21 stav 2 pomenutog Sporazuma). Nadležne crnogorske institucije su pokrenule proceduru potvrđivanja Sporazuma o pristupu visokom obrazovanju i prijemu na studije na Zapadnom Balkanu, petog međunarodnog ugovora koji je u okviru Berlinskog procesa usvojen 14. oktobra 2024. u Berlinu.

Skupština je 9. oktobra 2024. donijela Zakon o Razvojnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“, broj 99/2024). U skladu sa članovima 77, 78 i 79 Zakona, Investiciono razvojni fond (IRF) je prestao da postoji 1. januara 2025. godine, a počela je sa radom Razvojna banka Crne Gore (nastala transformacijom IRF -a u Razvojnu banku Crne Gore).

Vlada je 8. novembra 2024. utvrdila Predlog zakona o spoljnoj trgovini robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtno kazne, mučenje ili drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, koji se nalazi u skupštinskoj proceduri.

Vlada je 24. decembra 2024. godine donijela Odluku odluke o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika**, nakon dobijanja pozitivnih Izveštaja o realizaciji privremenih mjerila za poglavlja 23 i 24, te ulaska u završnu fazu pregovora, stvorili su se uslovi za početak diplomatskih razgovora o ispunjenju jedinog završnog mjerila za poglavlje 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika. Nakon obavljenih pregovora i u dogovoru sa američkom stranom, Crna Gora je 27. septembra 2024. godine obavijestila SAD verbalnom notom o namjeri da raskine sporazum.

Vlada je 3. oktobra 2024. donijela Odluku o obrazovanju Interresorne komisije za suprotstavljanje hibridnim prijetnjama, u cilju izrade i praćenja implementacije Strategije o suprotstavljanju hibridnim prijetnjama i pratećeg Akcionog plana. Strategija o suprotstavljanju hibridnim prijetnjama za period 2025-2028 sa pratećim Akcionim planom za njenu implementaciju za period 2025-2026 predstavljaće osnovni strateški dokument kojim se daju smjernice za unapređivanje postojećeg normativnog i institucionalnog okvira u cilju efikasnijeg suprotstavljanja širokom spektru hibridnih prijetnji. Usvajanje Strategije se očekuje u I kvartalu 2025.

Vlada je 1. novembra 2024. donijela Strategiju za smanjenje rizika od katastrofa za period 2025-2030. sa Akcionim planom za 2025-2026. godinu, koja obuhvata i radijacione i nuklearne nesreće. Glavni cilj Strategije je sprovođenje aktivnosti na prevenciji i smanjenju rizika od katastrofa i jačanju otpornosti na pojavu novih rizika, kao i jačanje kapaciteta društva i državnih/lokalnih institucija u odgovoru na različite vrste prirodnih i od strane čovjeka izazvanih katastrofa, sa posebnim akcentom na ranjive grupe i rodnu odgovornost.

Crna Gora je nastavila da se u potpunosti usaglašava sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom Evropske unije, primarno prateći razvoj ruske agresije na ukrajinsku teritoriju i transponujući sve odluke koje čine dosadašnje pakete sankcija Evropske unije, u cilju slabljenja ruskih ratnih sposobnosti i finalno onemogućavanja Ruske Federacije da nastavi agresiju, ali i istovremeno transponujući odluke o restriktivnim mjerama u vezi sa tematskim oblastima koje se odnose na ljudska prava, hemijsko oružje i sajber napade, kao i odluke o restriktivnim mjerama prema drugim državama.

U okviru 14. paketa sankcija, Vlada je u oktobru 2024. usvojila posljednju izmjenu Odluke 2014/145/ZVBP od 17. marta 2014. godine o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine.

Skupština je 10. decembra 2024. donijela Zakon o restriktivnim mjerama („Sl. list CG”, broj 119/2024), koji predviđa brže usvajanje restriktivnih mjera Evropske unije te omogućava da Crna Gora nastavi da se, bez većih zakašnjenja, u potpunosti usaglašava sa ZVBP-om Evropske unije, ispunjava svoje međunarodne obaveze u cilju davanja doprinosa pri održavanju i uspostavljanju međunarodnog mira i bezbjednosti, i ostane kredibilan partner u ovoj oblasti. Usvajanjem novog Zakona o restriktivnim mjerama, Crna Gora je ispunila sve preporuke i sugestije MONEYVAL-a i FATF-a, koje su pri ranijim evaluacijama prepoznate kao nedostaci prethodnog zakonskog rješenja. Takođe, važno je napomenuti da će nova procedura uvođenja odluka o restriktivnim mjerama EU, omogućiti da 15. paket⁴, i svi budući paketi sankcija EU budu transponovani u jako kratkom roku nakon usvajanja istih od strane Savjeta Evropske unije.

U domenu **poglavlja 32 – Finansijski nadzor**, Skupština je 17. decembra 2024. donijela Zakon o budžetskoj inspekciji, što predstavlja veliki korak ka ispunjavanju prvog završnog mjerila.

U okviru **poglavlja 33 – Finansijske i budžetske odredbe**, Vlada je 15. novembra 2024. utvrdila Predlog zakona o budžetu za 2025. godinu.

1.1.2. Pregovori u pregovaračkim poglavljima 23 i 24

U oblasti vladavine prava, Vlada je 26. 12. 2024. utvrdila Predlog za imenovanje predsjednika, zamjenice predsjednika, članova i sekretarke Savjeta za vladavinu prava.

Pravosuđe, temeljna prava, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala, vizna politika

U oblasti **pravosuđa**, na strateškom planu, Vlada je 24. 10. 2024. donijela odluku o Godišnjem izvještaju o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Programa razvoja alternativnog rješavanja sporova 2023–2025. Izvještaj prikazuje napredak u

⁴ U proceduri transponovanja je bila i posljednja izmjena Odluke 2014/512/ZVBP od 31. jula 2014. godine, o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije s obzirom na djelovanja Ruske Federacije kojima se destabilizuje situacija u Ukrajini, koju je u trenutku obustavilo usvajanje novog Zakona o restriktivnim mjerama na sjednici Skupštine Crne Gore, odnosno promjene u proceduri uvođenja odluka o restriktivnim mjerama Evropske unije, predviđene novim zakonskim rješenjem.

promovisanju medijacije i drugih alternativnih metoda rješavanja sporova, uz identifikaciju ključnih izazova i preporuka za dalju implementaciju.

Kada je u pitanju normativni okvir, Vlada je 25. 12. 2024. godine usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o alternativnom rješavanju sporova (medijacija i arbitraža) radi unapređenja van sudskih načina rješavanja sporova i rasterećenja sudova. Ove izmjene imaju za cilj unapređenje postojećih zakonskih rješenja kako bi se otklonile nejasnoće u njihovoj primjeni, unapređenje van sudskih načina rješavanja sporova i rasterećenje sudova u Crnoj Gori.

Vlada je 25.10.2024. donešena Odluka o izvršenju Odluke Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Alić i drugi protiv Crne Gore, te je Vlada zadužila Ministarstvo finansija da iz budžetske rezerve isplati ukupno 52.800 eura bez troškova postupka, kako bi se izvršila presuda isplati kompenzacija zbog prekomjere dužine postupaka.

Takođe, Vlada je 24. 12. 2024. donijela Odluku o formiranju Savjeta za praćenje sprovođenja Strategije za izvršenje krivičnih sankcija 2023-2026 i pratećih akcionih planova. Zadatak Savjeta je da prati prioritete, dinamiku i rokove realizacije i ocjenjuje postignute rezultate u sprovođenju akcionih planova, ocjenjuje racionalizaciju utroška budžetskih sredstava i sredstava iz drugih izvora opredijeljenih za realizaciju akcionih planova, dostavlja Vladi Crne Gore godišnji i završni izvještaj sa pregledom stanja, ocjenom i preporukama za ostvarivanje strateškog cilja.

U odnosu na oblast pravosudne saradnja u građanskim i krivičnim stvarima, Skupština je 15. 10. 2024. godine donijela Zakon o potvrđivanju Konvencije o potvrđivanju i priznavanju i izvršenju stranih presuda u građanskim i privrednim stvarima kojim se potvrđuje Konvencija o priznanju i izvršenju stranih presuda u građanskim ili privrednim stvarima, usvojena 2. jula 2019. godine u Hagu. Takođe, Skupština je istog datuma donijela i Zakon o potvrđivanju Međunarodnog sporazuma o razmjeni podataka u svrhe provjere izjava o imovini. Svrha sporazuma jeste spriječiti korupciju uz pomoć direktne administrativne razmjene podataka koji se odnose na prijavljenu imovinu između potpisnika ovog sporazuma.

U oblasti **temeljnih prava**, na strateškom planu, na prvom mjestu treba izdvojiti usvajanje nove Strategije manjinske politike za period 2024-2028, zajedno s prpratnim Akcionim planom za period 2024-2025. Ova strategija postavlja smjernice i prioritete za naredni period, s fokusom na jačanje zaštite prava manjina, unapređenje njihovog društvenog uključivanja i podršku njihovom razvoju u svim aspektima života.

U oblasti zaštite prava lica s invaliditetom, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava tj. Komisija za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija u oblasti zaštite lica sa invaliditetom donijela je 16. 07. 2024. Odluku kojom je odobrila finansiranje 25 projekata u oblasti zaštite lica sa invaliditetom za 2024. godinu. Takođe, Vlada je 04. 07. 2024. usvojila Informaciju i tekst Sporazuma o učešću Crne Gore u Programu unije - Građani, jednakost, prava i vrijednosti. Cilj ovog programa je da zaštiti i promoviše prava i vrijednosti utvrđene u Ugovorima EU-a i Povelji Evropske unije o osnovnim pravima.

Vlada je 22. 11. 2024. usvojila Polugodišnji izvještaj o radu Operativnog tima za borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama za period od 01. aprila do 01. oktobra 2024. godine. Polugodišnji izvještaj pruža pregled aktivnosti tima u navedenom periodu,

uključujući analizu slučajeva nasilja, identifikaciju izazova u praksi i preporuke za unapređenje sistema zaštite žrtava. Vlada je 24. 12. 2025. usvojila Izveštaj o radu Savjeta za prava djeteta za period januar 2024. godine - decembar 2024. godine, koji obuhvata aktivnosti i postignuća Savjeta za prava djeteta tokom navedenog perioda.

U pogledu saradnje s nevladinim organizacijama, Vlada je 16. 07. 2024. donijela Odluku o finansiranju 34 projekta nevladinih organizacija u oblasti rodne ravnopravnosti u ukupnom iznosu od 394.263,20 eura. Dodatno, Vlada je 19.12. 2025. donijela Odluka o utvrđivanju prioriternih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u 2025. godini. Ovom odlukom, država obezbjeđuje sredstva za finansiranje NVO projekata u oblastima od javnog interesa u iznosu najmanje 0,1 % godišnjeg budžeta, uz dodatnih 0,3 % za posebne svrhe. Nakon sektorskih analiza i konsultacija, predložena su sredstva za zaštitu osoba s invaliditetom (0,1 %) i kofinansiranje EU projekata u 2025. godine.

Kada je u pitanju **borba protiv organizovanog kriminala i korupcije**, Vlada je 08. 11. 2024. donijela Strategiju za borbu protiv transnacionalnog organizovanog kriminala 2024-2027. kao i Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv transnacionalnog organizovanog kriminala 2024-2027 za period 2024-2025. Cilj Strategije je uspostavljanje jedinstvenog pristupa u borbi protiv organizovanih kriminalnih grupa i u uspostavljanju potpune intolerancije prema svim oblicima organizovanog kriminala.

Na zakonodavnom planu, Vlada je 08. 12. 2024. utvrdila Predlog zakona o restriktivnim mjerama. S obzirom na značaj oblasti koju reguliše, kao i ulogu koju restriktivne mjere imaju u vanjskoj i bezbjednosnoj politici, Predlog zakona ima za cilj snaženje kapaciteta i unapređenje efikasnosti u ovoj oblasti, čime se ostvaruju interesi na unutrašnjem i vanjskom planu, naročito imajući u vidu vitalnu ulogu koju sankcije imaju u očuvanju međunarodnog mira i pružanju odgovora na gruba kršenja međunarodnog prava. Takođe, Skupština je 01. 07. 2024. godine donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Sl. list CG“, broj 65/24) kojim se vrši tehnička usklađenost koja proizilazi iz zahtjeva Crne Gore za članstvo u Jedinstvenom području plaćanja eurima – SEPA, tj. u odnosu na određen broj odredbi kojima su eksperti DG FISMA⁵ pristupili potpuno novom detaljnom metodom potpune usklađenosti. Shodno zakonskim odredbama, izrađeno je osam podzakonskih akata. Pored navedenog, Skupština je 17. 08. 2024. donijela Predlog Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima („Sl. list CG“, br. 84/24) čiji je osnovni razlog za izmjene potreba za stvaranjem zakonskih pretpostavki koje će omogućiti popunjavanje nedostajućih kadrovskih kapaciteta Ministarstva unutrašnjih poslova, u cilju nesmetanog funkcionisanja i daljeg razvoja ovog organa. S tim u vezi, Vlada je 17. 12. 2024. dala saglasnost na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva unutrašnjih poslova kojim je sektor granične policije stvorio uslove za unapređenje svojih organizacionih i kadrovskih kapaciteta, a sistematizovane su i nove organizacione jedinice. U dijelu sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, Vlada je 26. 12. 2024. utvrdila Predlog zakona o igrama na sreću. Novim Zakonom će se stvoriti osnova za dalje jačanje mjera protiv pranja novca i finansiranja terorizma u crnogorskom

⁵ Generalni direktorat za finansijsku stabilnost, finansijske usluge i uniju tržišta kapitala (Directorate-General for Financial Stability, Financial Services and Capital Markets Union)

sektoru igara na sreću. Takođe, obezbijediće se kvalitetnija kontrola rukovodećih lica kod priređivača, kao i efikasnije praćenje tokova novca i navika klijenata priređivača.

Na planu jačanja institucionalnih kapaciteta, Vlada je 17. 10. 2024. usvojila Informaciju o potrebi jačanja kapaciteta Specijalnog državnog tužilaštva. U cilju daljeg jačanja kapaciteta ove institucije, te ubrzanja procesa adaptacije stare zgrade Vlade za njene potrebe, zaduženo je Ministarstvo unutrašnjih poslova da u što kraćem roku, pripremi i dostavi Vladi predlog odluke o dopuni Odluke o određivanju ličnosti, objekata i prostora koje obezbjeđuje Uprava policije.

Na operativnom nivou, Međuresorni radni tim za izradu Srednjoročnog pregleda – ažurirane verzije Procjene opasnosti od teškog i organizovanog kriminala, sačinio je konačne nacрте predmetnog dokumenta i to javne i klasifikovane verzije. Na sjednici Biroa za operativnu koordinaciju koja je održana 31. 07. 2024. godine pomenuti Srednjoročni pregled Procjene opasnosti od teškog i organizovanog kriminala je usvojen. Takođe, na sjednici Vijeća za nacionalnu bezbjednost koja je održana 28. 08. 2024. godine, a na osnovu predloga Biroa za operativnu koordinaciju, usvojena je inovirana lista nacionalnih prioriteta u borbi protiv teškog i organozovanog kriminala koja obuhvata sljedeće oblasti: visokorizične organizovane kriminalne grupe, krijumčarenje narkotika, korupciju sa korupcijom na visokom nivou, krijumčarenje akciznih roba, ilegalne migracije i trgovinu ljudima, sajber kriminal, terorizam i ekstremizam, nasilje i zloupotrebu vatrenog oružja i ekološki kriminal. Takođe, održane su sjednice Biroa za operativnu koordinaciju organa obavještajno bezbjednosnog sektora 25. 10. 2024. i 30. 11. 2024. na kojima je razmatrana bezbjednosna situacija, s fokusom na bezbjednosne izazove dominantno uslovljen međusobnim obračunima visokorizičnih organizovanih kriminalnih grupa.

Takođe, izvršena je temeljna kadrovska reorganizacija Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije – razriješeni su dotadašnji zamjenik predsjednika i 12 članova Savjeta, a imenovan je novi zamjenik predsjednika i 13 članova.

U **saradnji u oblasti droga**, potpisan je 29. 10. 2024. radni aranžman između Ministarstva zdravlja i Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Agencije Evropske unije za droge (EUDA). Dokument će podrazumijevati saradnju do ispunjenja ciljeva, što je priprema i učlanjenje Crne Gore u EUDA.

U oblasti **vizne politike**, Vlada je 24. 12. 2024. utvrdila Predlog uredbe o dopuni Uredbe o viznom režimu. Ova dopuna izvršena je u odnosu na Kraljevinu Bahrein i Kraljevinu Saudijsku Arabiju da mogu ulaziti, prelaziti preko teritorije i boraviti u Crnoj Gori do 90 dana, sa važećom putnom ispravom izdatom od nadležnih organa tih država, bez vize.

Kada je u pitanju **bilans rezultata**, Specijalno državno tužilaštvo je 05. 07. 2024. podnijelo optužnicu protiv bivšeg načelnika Centra bezbjednosti Bar Uprave policije, za krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije i produženo krivično djelo zloupotreba službenog položaja. Takođe, Specijalno državno tužilaštvo je 23. 09. 2024. podiglo protiv optuženog advokata za krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije, dva produžena krivična djela pranja novca i dva krivična djela pranje novca, u ukupnom iznosu od 2.600.000 eura. Takođe, 18. 09. 2024. podnijet je optužni predlog protiv bivšeg direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, pod sumnjom da je učinio produženo krivično djelo zloupotreba službenog položaja. Nadalje, Specijalno državno tužilaštvo je, 11. 10. 2024. podnijelo optužnicu protiv bivšeg pomoćnika direktora Uprave policije, za krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije, dva krivična djela zloupotreba službenog položaja,

produženo krivično djelo pranje novca i produženo krivično djelo nedozvoljeno držanje i nošenje oružja i eksplozivnih materija i bivšeg glavnog specijalnog tužioca, za krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije, dva krivična djela zloupotreba službenog položaja i nedozvoljeno držanje i nošenje oružja i eksplozivnih materija. Nadalje, Specijalno državno tužilaštvo je 28. 11. 2024. godine podnijelo optužnicu protiv bivše direktorice Agencije za sprečavanje korupcije, za sedam produženih krivičnih djela zloupotreba službenog položaja, dva krivična djela zloupotreba službenog položaja i produženo krivično djelo falsifikovanje službene isprave i protiv pomoćnice direktora Agencije za sprečavanje korupcije za dva produžena krivična djela zloupotreba službenog položaja i krivično djelo zloupotreba službenog položaja, kao i protiv jednog sudije Višeg suda u Bijelom Polju 06. 09. 2024.

Nadalje, 15. 12. 2024. Specijalno državno tužilaštvo donijelo je naredbu o sprovođenju istrage protiv pet lica, od kojih su tri bivša ministra, jedan bivši sekretar i tadašnja načelnica Službe za finansije, zbog postojanja osnova sumnje da su učinili tri produžena krivična djela zloupotreba službenog položaja i dva krivična djela zloupotreba službenog položaja.

U oblasti borbe protiv trgovine ljudima kao posebno značajna izdvaja se aktivnost Uprave policije realizovana 25. 7. 2024. godine, koja je rezultirala oslobađanjem 11 migranata (sedam državljanina Egipta i četiri državljanina Sirije) i lišenjem slobode tri državljanina Pakistana zbog postojanja osnovane sumnje da su počinili krivično djelo „otmica“ za koje je propisana kazna zatvora u trajanju do 15 godina.

2. POLITIČKI DIJALOG CRNE GORE SA EVROPSKOM UNIJOM

Crna Gora je, nakon dobijanja pozitivnog Izveštaja o realizaciji privremenih mjerila za poglavlja 23 i 24, ušla u završnu fazu pregovora za članstvo u EU, i time stvorili su se uslovi za intenziviranje diplomatskih razgovora o ispunjenju završnog mjerila za poglavlje 31 - Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika. Nakon obavljenih konsultacija, Crna Gora je 27. septembra 2024. godine obavijestila Sjedinjene Američke Države verbalnom notom o namjeri da raskine sporazum. Evropska komisija je 1. oktobra obaviještena da je Crna Gora praktično izašla iz Sporazuma, i EK smatra da je time Crna Gora ispunila preostalo mjerilo u poglavlju 31.

Na Međuvladinoj konferenciji između Crne Gore i Evropske unije u decembru 2024. godine, Crna Gora je zatvorila tri pregovaračka poglavlja: 7 - *Pravo intelektualne svojine*, 10 - *Informatičko društvo i mediji* i 20 - *Preduzetništvo i industrijska politika*.

Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović sastao se sa (tadašnjim) predsjednikom Evropskog savjeta Šarlom Mišelom 3. jula 2024. godine u Briselu i tom prilikom istaknuto da Crna Gora ne smije propustiti priliku da uskoro postane punopravna članica EU.

U okviru posjete Briselu, 3. decembra 2024. godine, predsjednik Milatović sastao se sa predsjednikom Evropskog savjeta Antoniom Koštom, visokom predstavnicom za vanjske poslove i bezbjednosnu politiku Kajom Kalas i evropskom komesarkom za susjedstvo i proširenje Martom Kos. Ovom prilikom potvrđena je puna podrška politici proširenja, te je

konstatovano da Crna Gora kao najnapredniji kandidat za članstvo uskoro realizuje svoj glavni vanjskopolitički cilj i postane punopravna članica EU.

Predsjednik Crne Gore sastao se sa predsjednicom Evropske komisije Ursulom von der Lajen tokom njene posjete Crnoj Gori 26. oktobra 2024. godine. Tokom susreta predsjednica Evropske komisije je poslala poruku o spremnosti EK da podrži Crnu Goru u naporima da u što skorijem periodu postane članica EU.

Sastanak XXII Parlamentarnog odbora Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje je održan 31. oktobra 2024. godine u Podgorici. Ponovljena je nedvosmislena posvećenost svih crnogorskih partija evropskim integracijama.

U Crnoj Gori je održan susret predstavnika Evropske komisije (DG NEAR) i Vlade Crne Gore 22. i 23. avgusta 2024. godine. Na sastanku razgovarano o jačanju diplomatskih aktivnosti i administrativnih kapaciteta u cilju bržeg zatvaranja pregovaračkih poglavlja, kao i o modelima ubrzanja inovacija i privlačenja evropskih investicija.

U okviru radne posjete Briselu 18 - 20. novembra 2024. godine, **predsjednik Vlade Crne Gore Milojko Spajić** je imao radni ručak sa predsjednicom EK Ursulom von der Lajen. Prenešeno je da je princip regate jedini ispravan i mjerodavan. Tokom ove posjete, premijer Spajić se sastao i sa (tadašnjim) komesarom za proširenje Oliverom Varheljijem i komesarom za odbranu i svemir Andriusom Kubulijusom. Predsjednik Vlade Crne Gore Milojko Spajić je predvodio crnogorsku delegaciju na Međuvladinoj konferenciji između Evropske komisije i Crne Gore koja je održana 16. decembra 2024. godine. Na konferenciji Crna Gora je zatvorila tri pregovaračka poglavlja: pp 7 – Pravo intelektualne svojine, 10 – Informatičko društvo i mediji i 20 – Preduzetništvo i industrijska politika.

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović je učestvovao na sastanku „Grupe prijatelja zemalja Zapadnog Balkana“ koji je održan na marginama Generalne skupštine UN, 23. septembra 2024. godine u Njujorku. Na sastanku je istaknuto da je ključna bliska sasradnja zemalja Grupe prijatelja ZB i država ZB, pri čemu prijatelji ZB daju tempo za ubrzano približavanje država regiona Evropskoj uniji.

Ministarka evropskih poslova Maida Gorčević učestvovala na sastanku Savjeta za opšte poslove – GAC, 24. septembra 2024. godine. Savjetu za opšte poslove EU po prvi put su prisustvovali predstavnici zemalja Zapadnog Balkana. Raspravljano je o Izvještaju o vladavini prava i potvrđena je snažna podrška integracijama zemalja Zapadnog Balkana.

3. OSVRT NA DEKLARACIJU SA PREPORUKAMA PARLAMENTARNOG ODBORA ZA STABILIZACIJU I PRIDRUŽIVANJE

Nedavnim usvajanjem Reformske agende, prioritetne mjere u oblasti digitalne i zelene tranzicije usklađene su sa Zelenom agendom za Zapadni Balkan iz 2020. godine. Ove

mjere podstiču prelazak na dekarbonizovanu, klimatski neutralnu i cirkularnu ekonomiju u svim relevantnim sektorima, s posebnim naglaskom na energetiku.

Učešćem na najvećoj svjetskoj konferenciji o klimatskim promjenama, COP29, održanoj u novembru prošle godine, Crna Gora je dodatno potvrdila svoju posvećenost globalnim klimatskim ciljevima i saradnji u borbi protiv klimatskih promjena.

U decembru 2024. godine, nacrt Nacionalnog energetskog i klimatskog plana dostavljen je Sekretarijatu Energetske zajednice, čime je Crna Gora učvrstila svoj strateški pravac ka održivoj energetskej budućnosti. Istovremeno, rad na Zakonu o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena i zaštiti ozonskog omotača je u završnoj fazi, a njegovo usvajanje se očekuje u drugom kvartalu 2025. godine. Pored toga, Vlada je u decembru 2024. usvojila Predlog zakona o energetici i dostavila ga Skupštini na usvajanje.